

Nr 392.

Godkänd av första kammaren den 27 juni 1944.

Godkänd av andra kammaren den 27 juni 1944.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av kapitalinvesteringar i Svenska skifferoljeaktiebolaget.

(Statsutskottets utlåtande nr 181.)

Till Konungen.

I propositionen nr 157 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 mars 1944, föreslagit riksdagen att dels efterskänka det Svenska skifferoljeaktiebolaget ur fonden för låneunderstöd beviljade statslånet å 25 600 000 kronor jämte ränta, dels ock för budgetåret 1944/45 under avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster anvisa till Avskrivning av ett Svenska skifferoljeaktiebolaget meddelat statslån ett anslag av 25 600 000 kronor samt till Avskrivning å statens aktier i Svenska skifferoljeaktiebolaget ett anslag av 29 238 400 kronor.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår har staten i skifferoljeanläggningar investerat avsevärda belopp. Sålunda må framhållas att av Svenska skifferoljeaktiebolagets aktiekapital av 29 200 000 kronor statens aktieinnehav utgör 29 199 400 kronor med ett i statsräkenskaperna bokfört värde av 29 238 459 kronor 95 öre. För ytterligare utbyggande av anläggningarna vid Kvarnorp och å Kinnekulle har staten vidare beviljat nämnda bolag ett lån av 25 600 000 kronor.

Enligt bolagets räkenskaper har genomsnittspriset för under räkenskapsåret 1942/43 levererad olja utgjort cirka 500 kronor per kubikmeter. Verkställd utredning har givit vid handen, att man under det närmaste året bör räkna med en driftskostnad av 250 kronor per kubikmeter framställd olja. Därvid skulle lika mycket kvarstå för räntor och amortering. Med bibehållet pris skulle den kvarstående anläggningskostnaden vid Kvarnorp och Kinnekulle samt den nu pågående utbyggnaden vid Kvarnorp vara helt avskrivna under räkenskapsåret 1947/48.

Därest de principer, som i övrigt följts vid anläggningar för jämförbara syften såväl vid industrien som i statens egen regi, även skulle tillämpas med avseende å nu ifrågavarande skifferoljeanläggningar, skulle, såsom i ärendet framhållits, detta kräva en snabbare avskrivning av bolagets tillgångar än vad som är möjlig vid nuvarande prissättning av bolagets produkter. Förslag har därför framlagts av Kungl. Maj:t om en nedskrivning av värdet å statens innehav av aktier i bolaget till 100 kronor samt om efterskänkande av statens lånefordran hos bolaget.

Till bedömande föreligga alltså två alternativ — antingen förkortad avskrivningstid genom avsevärt höjda oljepriser eller ock engångsavskrivning.

Riksdagen har ställt sig betänksam inför alternativet att redan nu vidtaga en avskrivning av statens investeringskapital i bolaget. Det har synts riksdagen, att det varit ur flera synpunkter riktigtast, om med prövning av denna fråga fått anstå tills vidare och att densamma i stället upptagits till behandling i samband med avvecklingen av krishushållningen i övrigt, då de för frågan avgörande förhållandena bättre kunnat överblickas. Å andra sidan har det synts riksdagen vara uppenbart, att bolaget icke äger möjlighet att efter en återgång till förkrigstidens priser på oljemarknaden kunna utan subvention i en eller annan form verkställa avskrivningar på anläggningarna eller förränta det i bolaget nedlagda kapitalet. Även efter nu ifrågasatta avskrivningsåtgärder och därav föranledda avsevärt minskade driftskostnader torde det enligt riksdagens mening få anses uteslutet, att bolaget kan uppträda som vinstgivande företag. På grund härav och då det får anses önskvärt, att bolaget får tillfälle att utan alltför omfattande finansiella störningar fullfölja sina i beredskapssyfte åliggande uppgifter, har riksdagen icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen har alltså beslutat, att värdet av statens aktieinnehav i bolaget må nedskrivas ävensom att det bolaget beviljade lånet jämte ränta må efterskänkas.

Riksdagen, som i fråga om de föreslagna principerna för prissättning å bolagets produkter icke haft något att erinra, vill emellertid framhålla angelägenheten av att de militära förvaltningsmyndigheterna icke nödgas betala högre priser å dessa produkter än som med en försiktig driftshållning är oundgängligen nödvändigt.

I fråga om finansieringen av nu föreslagna avskrivningar har riksdagen beslutat att nu anvisa täckningsanslag med respektive 25 600 000 kronor och 29 238 400 kronor och har på av föredragande statsrådet anförda skäl funnit riktigtast, att dessa anvisningar upptagas under titeln för avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster.

Under återopande av det anförda och då riksdagen icke haft något att erinra mot vad föredragande statsrådet anført i de delar, varom riksdagen icke särskilt yttrat sig, får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* efterskänkt det Svenska skifferoljeaktiebolaget ur fonden för låneunderstöd beviljade statslånet å 25 600 000 kronor jämte ränta, *dels ock* för budgetåret 1944/45 under avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster anvisat till Avskrivning av ett Svenska skifferoljeaktiebolaget meddelat statslån ett anslag av 25 600 000 kronor samt till Avskrivning å statens aktier i Svenska skifferoljeaktiebolaget ett anslag av 29 238 400 kronor.

Stockholm den 27 juni 1944.

Med undersåtlig vördnad.
